

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk
2025-0000526161

Uw brief (kenmerk)
178257

Bijlagen
1. Beantwoording nadere
vragen

Datum 19 november 2025
Betreft Beantwoording nadere vragen over het gezamenlijke
basistarief inkomstenbelasting en de mogelijkheden van
het koppelen van de hypotheekrenteaftrek

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u mijn reactie aan op de vragen en opmerkingen van de fractie van 50PLUS van 1 oktober 2025 (uw kenmerk: 178527) over de brief van 21 augustus 2025 over het gezamenlijke basistarief inkomstenbelasting en de mogelijkheden van het koppelen van de hypotheekrenteaftrek.¹

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën -
Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane,

Eugène Heijnen

¹ Kamerstukken I 2024/2025, 36 602, AE.

Beantwoording nadere vragen van de vaste commissie van Financiën van de Eerste Kamer over het gezamenlijke basistarief inkomstenbelasting en mogelijkheden van koppelen van de hypotheekrenteaftrek

Ik heb met belangstelling kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van het lid van de fractie van 50PLUS. Ik houd bij de beantwoording van de vragen zo veel mogelijk de volgorde van de vragen en opmerkingen aan zoals die aan mij zijn voorgelegd.

Vragen en opmerkingen van het lid van de fractie van 50PLUS

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt of ik het maximeren van het aftrektarief beschouw als een vereenvoudiging of juist als een complicerende fiscale aanpassing.

Vanaf 2014 is het maximale aftrektarief voor de hypotheekrente – en later ook voor de andere grondslagverminderende posten¹ – stapsgewijs afgebouwd. Het maximeren van het maximale aftrektarief heeft het stelsel fiscale stelsel niet vereenvoudigd. Vanuit het oogpunt van complexiteit bezien, is het eenvoudiger wanneer het aftrektarief niet gemaximeerd zou zijn. Er waren na de financiële crisis echter wel goede redenen om het aftrektarief voor de hypotheekrente te maximeren.² Daarbij is de complexiteit, zowel voor de uitvoering van de regeling door de Belastingdienst als voor burgers, meegewogen.

Daarnaast vraagt het lid van de fractie van 50PLUS of kwantitatief kan worden aangegeven bij welke inkomensgroepen de ondernemersaftrek neerslaat. Om deze vraag te beantwoorden zijn gegevens uit de aangifte inkomstenbelasting over het jaar 2022 geanalyseerd. In dat jaar is door ruim 13 miljoen mensen aangifte gedaan (het aantal aangiftes is lager, doordat fiscale partners samen aangifte doen). Voor de twee grootste aftrekposten qua budgettair belang – de zelfstandigenaftrek en de MKB-winstvrijstelling – is per inkomensdeciël gekeken hoeveel mensen recht hebben op deze fiscale regelingen en hoe hoog het belastingvoordeel is dat zij daarvan hebben. De inkomensdeciëlen zijn gebaseerd op de inkomens van de mensen die aangifte inkomstenbelasting doen en zijn dus niet volledig representatief voor de gehele bevolking. Onderstaande tabellen 1 en 2 geven een overzicht.

Uit tabel 1 blijkt bijvoorbeeld dat van alle mensen met recht op zelfstandigenaftrek 10% in het eerste inkomensdeciël zit. In het hoogste inkomensdeciël bevindt zich 16% van de mensen met recht op zelfstandigenaftrek. Het belastingvoordeel is minder evenredig verdeeld. In de onderste twee deciëlen bevindt zich 19% van de ondernemers met recht op zelfstandigenaftrek, maar deze groep heeft gemiddeld slechts een beperkt belastingvoordeel. Dit komt doordat ondernemers verlies maken of een te lage winst hebben om de zelfstandigenaftrek te verzilveren. Mogelijk kunnen zij de niet-verzilverde zelfstandigenaftrek nog wel in latere jaren verzilveren als de winst dan hoog genoeg is. In de hogere deciëlen is het beeld andersom en is het belastingvoordeel maximaal. Voor de hoogste inkomensdeciëlen vakt het voordeel af en daalt het uiteindelijk licht. Dit komt door de maximering van het aftrektarief op 40% in 2022. Overigens is het belastingvoordeel van de zelfstandigenaftrek inmiddels verder gedaald, doordat het bedrag jaarlijks verlaagd wordt.

Bij de MKB-winstvrijstelling is het beeld vergelijkbaar. Het belastingvoordeel neemt bij de MKB-winstvrijstelling wel sterker toe naarmate het inkomen stijgt. De reden is dat de hoogte een percentage van de winst is. Meer winst betekent dus meer voordeel. De maximering van het aftrektarief werkt hier enigszins tegenin.

Tabel 1 – uitsplitsing voordeel zelfstandigenaftrek

Inkomensdeciël	Verdeling ondernemers met recht over deciëlen	Belastingvoordeel
1	10%	€ 67
2	9%	€ 275
3	8%	€ 883

¹ De ondernemersaftrek, de MKB-winstvrijstelling, de terbeschikingsstellingsvrijstelling en de persoonsgebonden aftrek.

² Verschillende fiscale studietoelagen (Continuïteit en vernieuwing – een visie op het belastingstelsel – commissie Van Weeghel en Naar een activerender belastingstelsel, Commissie Van Dijkhuizen) hebben geadviseerd de maximale hypotheekrenteaftrek af te bouwen. Ook het IMF heeft meerdere malen gewezen op het risico van onder andere te hoge private schulden.

4	10%	€ 1.987
5	10%	€ 2.253
6	9%	€ 2.288
7	9%	€ 2.315
8	9%	€ 2.333
9	11%	€ 2.307
10	16%	€ 2.155

Tabel 2 – uitsplitsing voordeel MKB-winstvrijstelling

Inkomensdeciël	Verdeling ondernemers met recht over decielen	Belastingvoordeel
1	10%	€ 10
2	10%	€ 53
3	8%	€ 152
4	10%	€ 900
5	9%	€ 1.299
6	9%	€ 1.566
7	9%	€ 1.854
8	9%	€ 2.219
9	11%	€ 2.814
10	16%	€ 5.557

Tot slot vraag het lid van de fractie van 50PLUS of het kabinet de zienswijze deelt dat een gang van zaken waarbij in het regeerakkoord wordt afgesproken om te komen tot een tweeschijvenstelsel en een gezamenlijk basistarief, om deze afspraak binnen twee jaar weer ongedaan te maken, kan worden gekenmerkt als een grote verspilling van tijd en energie, alsmede een gebrek aan een standvastige visie op de fiscaliteit.

Het voornemen van de introductie van het tweeschijvenstelsel was opgenomen in het regeerakkoord van het kabinet Rutte III.³ Ook na de implementatie van dit voornemen was er overigens sprake van drie belastingtarieven, waarvan de eerste twee aan elkaar gelijk waren als ook het tarief van de maximale premie voor de volksverzekeringen in deze vergelijking werd meegenomen. Het kabinet Schoof heeft er vervolgens voor gekozen de tarieven in de eerste en tweede schijf per 2025 niet meer op hetzelfde percentage vast te stellen zodat gericht lastenverlichting gegeven kon worden aan belastingplichtigen met een middeninkomen. Het kabinet ziet dit niet als een verspilling van tijd en energie en is daarnaast van mening dat de visie op fiscaliteit tussen opeenvolgende kabinetten kan verschillen.

³ Regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst 10 oktober 2017.

TER BESLISSING

Aan

**DGFZ
DB&T**

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

nota

Nadere vragen Eerste Kamer gezamenlijk basistarief
inkomstenbelasting en aftrektarief hypotheekrenteaftrek

Persoonsgegevens

Aanleiding

Tijdens de behandeling van het Belastingplan 2025 in de Eerste Kamer is toegezegd aan het lid Martens (GroenLinks/PvdA) om de (on)mogelijkheden om de maximale hypotheekrenteaftrek te koppelen aan de hoogte van de eerste schijf in de inkomstenbelasting in kaart te brengen. Deze toezegging is op 30 mei 2025 per brief afgedaan.

In de zomer heeft het Eerste Kamerlid Van Rooijen (50PLUS) aanvullende vragen gesteld over dit onderwerp. Deze zijn in augustus beantwoord. Op 1 oktober 2025 heeft de heer Van Rooijen nadere vragen gesteld. De beantwoording van deze nadere vragen treft u hierbij aan.

Datum

5 november 2025

Notanummer

2025-0000526001

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief
Eerste Kamer
2. Beantwoording
nadere vragen
3. Nadere vragen

Beslispunten

- Bent u akkoord met het versturen van de bijgevoegde beantwoording op de vragen van het Eerste Kamerlid Van Rooijen? Zo ja, dan verzoeken wij u de aanbiedingsbrief te ondertekenen.
- Bent u akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's?

Akkoord.

Akkoord.

Kernpunten

- Er worden verschillende vragen gesteld en beantwoord.
- De vragen zien op:
 - De complexiteit van het maximeren van het aftrektarief
 - De ondernemersaftrek
 - Wijzigingen in het schijvenstelsel in de inkomstenbelasting

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.